

mangfoldige Sider er enig om, at man trænger til en Reform af vort lærde Skolevæsen — og det er jo i Virkeligheden en Tanke, alle ere enige om i dens Almindelighed, selv om man i Øjeblikket endnu ikke er naaet til nogen sælles Opfattelse af, hvordan Reformen skal være for at vinde frem — men selv om man altsaa er enig om, at den lærde Skole trænger til en Fornyelse, vilde det være overordentlig urigtigt, om man ikke blandt andet netop vilde hyste paa, at for at en Skole skal kunne fornyes, gælder det ikke blot om, at de udvortes Kammer for dens Virksomhed blive anderledes, ikke blot om, at man inddeler Fagene efter nye Hensyn, lægger en fornuftig Skoleplan, indretter de lokale Forhold, som de bør være, administrerer efter en Administrations bedste Principper — alt det er dog kun en udvortes Side af det hele og noget, som let kunde komme til at staa dødt og magtesløst hen, hvis man ikke gennem den Lærerbesætning, der skal bære Livet frem indenfor disse Former, havde sikret sig, at der virkelig blev et Liv og et saadant Liv, som man kunde ønske sig det. Jeg tror, at naar meget af den Reform, der foretoges her med det lærde Skolevæsen i 1871, faldt til Jorden, laa det netop i, at man da gennemførte en Reform, til hvilken man ikke havde de fornødne Lærerkrafter paa rede Haand, saaledes at man Aaringer igennem maatte arbejde med Lærere, der slet ikke saa Sagen under det Synspunkt, som var nødvendigt, hvis den nye Tilstand, man indførte, skulde naa til sin Ret. Det er maaste ogsaa en af Grundene til, at Betragtningen af denne Reform i de senere Aar har forandret sig ikke saa lidt ude i Skoleverdenen, og at man mange Steder ser med mere gunstige Øjne paa den Tvedeling, der den Gang blev indført, end man gjorde de første Aar, da Reformen var ganske ny. Det gælder altsaa om, at man netop, naar man ønsker en anden Skole end den nuværende, lægger Grunden dertil ved at fremkalde en Lærerstand, der er i Stand til at bære de nye Principper, hylde ud i de nye Kammer. Det har, som det blev fremhævet for et Øjeblik siden, været Tidens og Udvillingens Gang, at man mere og mere har faaet Øje for, at det at være Lærer er en væsentlig Opgave for et Menneske, ikke en Opgave, der kan tages som et Tillæg til andre og vigtigere, ikke en Opgave, man kan tage op naar man er ubrugelig til andre i Samfundet; men alligevel er det kun omkring 100 Aar siden, at man her i Danmark fik det første Lærerseminarium, overhovedet altsaa tænkte sig særlig Uddannelse til den Virksomhed som

en nødvendig Forbring. Og hvad det højere Skolevæsen angaar, maa man jo endnu den Dag i Dag beklage, at der saa godt som ikke findes nogen som helst Adgang til egentlig Læreruddannelse for dem, der skulle træde ind som Lærere i den lærde Skole. Læreruddannelsen og Lærerpersonligheden, det er de to Ting, som bærer enhver som helst Reform af Skolevæsenet fremad. Man kunde sige, at saa helt ubeholdt har alligevel den offentlige lærde Skole ikke været, hvad Lærerkrafter angaar, men det er rigtignot, fordi den private Skole for en Del har givet Lærerne ved de offentlige Skoler den Jordbænk, som de ikke ad offentlig Vej have kunnet skaffe sig. Staten maa, forekommer det mig, i overordentlig Gæld til det højere private Skolevæsen, fordi den efter en ikke ringe Maalestof fra den har faaet Lærere ugleberede, der dog have faaet Lejlighed til at gennemgaa en praktisk Forstole, hvad det vil sige at opdrage og undervise Børn. Men selv om man nu tænker sig Læreruddannelsen en Gang ført til et saadant Maal, som Skolen i Virkeligheden kræver, følger det af sig selv, at de daglige Forhold, under hvilke Lærerne virke, i høj Grad ville være i Stand til at holde den Virksomhed nede, der skulde bygges paa en saadan Læreruddannelse, naar ikke den enkelte føler sig fri og ubekymret i sin daglige Gerning. Naar Næringsforger kommer til at kue en Mand, behøves der ikke en Gang de veltalende Ord om den Sag, vi hørte for et Øjeblik siden, for at alle straks ville være paa det rene med, at selv de bedste Forudsætninger og Betingelser for en gavnlig Virksomhed ville faa et Grundstød, og at den hele Gerning let vilde blive til en Vandring i en Trædemølle med Jøvelsen af, at en Byrde hviler paa en, uden at man nogenstunde kan ryste den af sig eller af Livet hjælpes ud over Pinlighederne. Derigennem kommer saa den Tvillingstikkelse frem, man fra gammel Tid — som der ogsaa for blev hentydet til — er vant til at se i Læreren: paa den ene Side Pedanten, paa den anden Side Masketinen, paa den ene Side den, der kommer til at lægge en overdreven Vægt paa Bagateller, paa den anden Side den, som efterhaanden rent mekanisk arbejder sig saaledes ind i sit Arbejde, at aldrig et forfækkende Pust af virkelig personligt Forhold til Øjeblikkets foreliggende Opgaver kommer til at spille med ind. Men at Læreren forvandles paa denne Maade er netop den sorgeligste Udvikling, uheldige Forhold kunne fremkalde. Gælder det om at forberede den kommende Skolereform, saa gælder det om